UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Petitione hæreditatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

pater.de leg.iij.de fun.inſtru.l.queſitum.§.ſed ꝛ ipſe Papinianus.
2 hic etiam apparebit ex eo ꝙ dicam j.proxi.q. ¶ Quero † vtrũ hec reuocatio fiat viuente donatore,an poſt eius mortem. Gl.hic videtur dicere ꝙ poſt mortem tantum,ꝙ videtur contra iſtum tex. qui loquitur patre viuente.Et ex hoc apparet, ꝙ non habet locũ querela inofficioſe donationis,q2 illa haberet locum poſt mortẽ, ad ſimilitudinem inofficioſi teſtamenti.Facit ad predicta optime l.Titia Seio.§.Lucius.de leg.ij. ¶ Opp.de l.ſi vnquam.de reuoca.dona.Sol.ibi donauit extraneo,hic vni ex liberis.

LEX VI.

Cum donationibus. Impedit intentare hãc querelam,qui iudicium defuncti agnouit, vel aliud remedium habet,vel ei quantũ ſufficit ad legitimam eſt relictum.h.d. ¶ Dicitur hic iudicium defuncti agnouit.Quero, quomodo intelligitur agnouiſſe,dicit gl.expreſſe renũciando , vel accipiendo legatũ,vt ȝ.ti.j.l.parentib.Iſtud ſecundum, ꝙ accipiẽdo legatum videatur querele renũciare,non placet,nam per hãc querelã,non reſcinditur teſtamentũ,vnde licet accipiendo legatũ ego approbem teſtamentum,ꝛ per conſequens repellar a querela inofficioſi teſtamenti,non tñ repellar a querela inofficioſe donationis,per quam contra teſtamentũ non venitur,ſed petitur vt legitima ſuppleatur,vt ȝ.ti.j.l.ſi quando.§.fi.Item dicit gl.quod curſu quinquennij videtur renunciari huic querele,qđ ſatis placet,ꝛc.

LEX VII.

Si mater. Donatio reuocatur,quatenus immoderate eſt facta.h.d.

LEX VIII.

a **Si liqueat.** [a]Donatio facta vni ex libertis immoderate re ꝛ cõſilio reuocat,quatenus geſtum eſt immoderate.Item in eo qđ vxor donat de bonis viri,debet inſpici an filij per illam donationem in bonis viri fraudentur.h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si liqueat.De intellectu huius leg.in fi.vide Bart.in l.ij.in prin.de do.ꝛ circa hoc vide hic per Bal.vide Bar.in cõſ.do. Pe.nup ſit.alias incipit in Chriſti nomine,punctus queſtionis talis eſt,domi.Pe.de iure do.in eo.inſtrumẽto.Et quid ſi maritus ꝛ vxor vendiderunt fundum dotalem,ꝛ mulier confitetur ſe participaſſe pretium,de quanto preſumatur,vide Bal.in l.mater.de rei ven.ꝛ conſuluit Bart.ꝛ Bald.in auth.ſi qua mulier.ad Velle.ꝛ ibi Sali.ꝛ tenet opi.Bal.etiam ſi interuenit iuramentum.alleg. Spe. de ſol.§.cum omnimodo.cum ſol.Bart.ꝛ eius opi.indiſtincte procederet,quando mulier eſſet confeſſa in iudicio quod not.in d.authen.ſi qua mulier.ꝛ ibi Bald.ꝛ ita in illo caſu tenet Ludo.Rom. in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ſolut.matri.adde Bald.in l.j. de duobus reis. ¶ ADDE quod conſi.Bar.eſt cxxiiij.de quo vide Specu.in titu.de ſol.§.ante omnia.verſic.ſed pone vir.Ioan.de Imol.in cap.cum contingat. He. Ray.in c.ſi pater.de pact.in vj. Abb.conſi.viij.ij.lib.Paul.de Caſt.conſi.ccxix.Fed.conſi.ccxlj.

LEX IX.

Non conuenit. Eiuſdem nature eſt querela inofficioſi teſtamenti,cum hac querela, hoc dicit. Fallit in caſibus,vt dicit gloſſ.quos habetis notatos in gloſſ.noſtra, quam potes videre.

---

a De inofficioſis dotibus.[a] Rubr. XXX.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Dotibus.Quod illud beneficium competat etiam deſcendentibus, in bonis aſcendentium,vide dom.Ant.conſi.xij.ꝛ loquitur in matre, que poteſt agere contra maritum qui lucratur dimidiam dotis ex forma ſtatuti , vt in illa dimidia det ſibi ſuam legitimam, ꝛ ſic teſtamentum illius dimidie, ſi in alia dimidia non habuit legitimam ſuam habito reſpectu ad omnia bona,vt ibi no. per eum.

LEX VNICA.

1 ☞ Filij qualiter dicantur defraudari per conſtitutionem dotis inofficioſe.
2 Querela inofficioſe dotis quando aliud remedium excludat.

Cum omnia. Si per dationẽ in dotem filij legitima defraudentur reuocatur per querelam inofficioſe dotis,hoc dicit. ¶ Op.quod per conſtitutionem dotis filij non defraudentur , nam filij ſuccedunt in dote, ſicut in alijs bonis matris,vt l.ſi quidem.
1 j.ſol.matr.ꝛ l.illam.de coll.Sol.Intellige † quod hic dedit dotem, ꝛ pactum appoſuit vt vir lucraretur eam vxore mortua in matrimonio.Ita intelligit gl.j.vel aliter po ne exemplum,hodie per ſta-
a tuta que ſunt in ciuitatibus[a], vt vir lucraretur tertiã partẽ dotis, vel dimidiam, nam ſi per hoc lucrum legitima filiorum minuatur,
2 reuocaretur per hanc querelam. ¶ Op.† aliud auxiliũ hanc querelam excludit,vt l.ſi filius.ꝛ l.cum donationib.ȝ.tit.j.ſed filij primi matrimonij habent hodie remediũ l.hac edictali.j.de ſec.nup.ideo videtur quod hoc remediũ non cõpetebat.vnde Azo dicebat hodie remedium huius l.ceſſare. Hugo vero dicebat hanc l.concurrere cum alio remedio, ꝛ ſic differat a precedentib.d.Iac.But.dicebat quod hoc remediũ, ꝛ etiam precedentia poſſunt concurrere cum alijs remedijs poſt hanc l.inductis, non tamẽ inductis ante, ꝛ ſic ceſſat contrarium. Tu dic quod contrarium nullo modo obſtat.nam auxilia competũt ad diuerſa, illud enim quod reuocatur per l.hac edictali.non computatur in legitimã portionem,vt l.hac edictali.§.j.ꝛ no.in aut.de nup.§.optime.Sed per remediũ huius l. reuocatur vt habeat legitimã ideo vtrunqꝫ remedium habebit,ꝛ hoc prout ponimus in liberis primi matrimonij, qui reuocãt a ſecundo cõiuge.Poſſumus intelligere etiam hanc l.in filijs naturalibus,qui reuocant a coniuge per beneficium huius l.quibus non competebat remedium l.hac edictali.quoniam ſecundũ matrimonium non interceſſit. Item poſſumus ponere in filijs eiuſdem matrimonij quia vident patrem lucratũ eſſe omnia bona ex pacto vel ex l.ꝛ ſic vident ſe grauari legitima.Sed forte hoc non procederet, quoniam illud,quod lucratur,debet ipſis filijs reſeruare,vt l.j.j. ſe.nup.authen.heres.ꝛ auth.vxore. Poſſumus etiam intelligere quando mulier non dotauit ſeipſam, ſed dotauit filiam, vel aliã perſonam extraneã immoderate,vt tunc reuocetur per hanc que-
b relam.ſecundum Plac.ſed iſta non placet[b],quia tunc illud dotare eſſet donare,vt l.j.§.accedit.de rei vxor.actio.ꝛ ideo tunc haberet locum remedium precedentis tit.ꝛ iſtud non eſt neceſſarium,ꝛc.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ In ciuitatibus.Domi.Ioan.hoc intelligebat,quando expreſſe non conſtaret de mente ſtatuti,ſecus ſi conſtaret,quia tunc ſtatutum ſecundum communem opin.poſſit minuere legitimam,per not.in l.ſanci.C.de nup.facit ad ea que notat Barto.in l. hac edictali.de ſecun.nupt.ꝛ hic per Bald.
b ALEX. ¶ Sed iſta non placet.Bald.ꝛ Old.approbant iſta etiã contra Bart.ſed Cyn.ꝛ Azo tenent idem quod Bart.hic.

---

a De petitione hereditatis.[a] Rubr. XXXI.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Hereditatis.No.ꝙ agens petitione hereditatis ſi dicat ſe poſſediſſe poſt mortem defuncti,succũbit,vide Alex.conſi. xc.in ij.volu. Item not.ꝙ intentans petitionẽ hereditatis obtinet probando rem fuiſſe poſſeſſam a defuncto ante mortem,nõ autem requiritur probatio dominij,vide do.Franc.conſil.ciij.ꝛ circa illud quod dictum eſt ȝ.quando heres ſemel apprehendit poſſeſſionẽ,ſi poſtea agat petitione hereditatis,ꝙ ſuccumbat,ꝛ quomodo poſſit ſaluari libellus,vt non videatur intentata petitio hereditatis, quando petitum fuit declarare pertinere ad agentem titulo hereditario,vide omnino Ant.de But.conſ.lxiij.incip.in nomine Ieſu Chriſti viſo libello,per totũ. Item quod ſemel apprehenſam poſſeſſionem non competat petitio hereditatis,ꝛ rei vendicatio ſimul poſſit intentari,ꝛ quod ei qui ſemel habuit poſſeſſionem, nõ competat,ꝛ ſimiliter nec remedium l.fi.C.de edic.diui Adr.toll.nec interdictum quorum bonorum.Vide Iaſ.in l.eius qui in prouincia, ſi cer.pe.Faciũt ad iſta ea que no.Bart.ꝛ alij in l.ſed ꝛ ſi poſſeſſor, in prin.ff.de iureiur. Item ſi quis ſit condemnatus de reſtituendo rem,ꝛ eam reſtituat,ꝛ poſtea perueniat ad manus condemnati,an iterum poſſit agi contra eum ad rem reſtituendam.ſuper quo vide Iaſ.ibi quum legit ſub.l.iiij.§.ſi petitor.in iij.notab.

LEX I.

1 ☞ Pecunia hereditaria altero ex tribus modis poteſt peruenire ad poſſeſſorem.

Senatuſconſ. Bone fidei poſſeſſor hereditatis , tenetur quatenus factus eſt locupletior ante li.cõte.male fidei,vel bone fidei poſt lit.conteſ.tenet̃ ad vſuras, ꝛ ad fructus pceptos, ꝛ qui percipi potuerũt.h.d. ¶ Et diuiditur in tres partes. Primo ponit vnũ preambulũ ad deciſionẽ q. Secũdo loquit̃ in male fidei poſſeſſore.
a Secunda ibi, vſuras. Tertia ibi poſt litẽ. ¶ Opp.ad primũ[a]. j. de
1 priui.fiſ.l.j.ꝛ de cõpen.l.j.ꝛ l.iij.Sol.† Quandoqꝫ fiſco aliquid conceditur in priuilegiũ,ꝛ tunc nõ eſt idem in fiſco, quod in extraneo. Quandoqꝫ non conceditur in priuilegiũ,ꝛ tunc idem in fiſco,ꝙ in
2 extraneo ſeu in priuato. ¶ Op.ff.eo.l.ſi poſſeſſor.in prin.Sol. pecunia hereditaria poteſt peruenire ad poſſeſſorẽ, altero de tribus modis.Vno,pecunia inuẽta in hereditate,ꝛ tunc diſtingue aut eã attigit,aut nõ,vt l.ſi poſſeſſor.ff.eo.Secũdo,poteſt ad eũ peruenire pecunia,ex vẽditione rerũ hereditariarũ,ꝛ tunc diſtingue,vt hac l.

Aut eſt male fidei poſſeſſoꝛ, aut bone fidei, ꝛ ſi bone fidei, aut eſt lis
conteſta, aut non. Tertio poteſt peruenire pecunia ex venditione
fructuum tunc dic vt in l. heres furioſi. §. fin. ff. eo. ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Opp. ad pꝛimum. Et per hanc l. dicit Bar. in l. exēplo.
de pꝛob. quod fiſcus contra non ſubditos habetur loco pꝛiuati.

LEX II.

☞ Petitio hereditatis, quod detur contra titulo poſſidentem
male fidei.
Bone fidei poſſeſſoꝛ conuentus petitione hereditatis, quando
teneatur pꝛo fructibus.
Fructus in petitione hereditatis veniunt, ꝛ augent hereditatem.
In rei vendicatione fructus non veniunt.
Fructus pendentes augent rem particularem, ꝛ veniunt in rei
vendicatione.

SI poſt motam. Emptoꝛ hereditatis
male fidei tenetur de
fructibus bone fidei vero a tempoꝛe lit. conteſta. ꝛ peti-
tione hereditatis conuenitur, emptoꝛ vero rei ſingula-
ris rei vendicatione tenetur. h. d. habet tres partes, vt apparet ex
ſummario. Secunda ibi, ſi vero. Tertia ibi, emptoꝛ autem. ¶ Ad
pꝛimum dictum opp. qui poſſidet titulo, non cōuenitur petitione
hereditatis, ſed iſte conuentus poſſidet hereditatem titulo, ergo
petitione hereditatis non conuenitur. So. † Hic emit hereditatem
1 mala fide, ꝛ emit vniuerſaliter quotam, ideo tenetur petitione he-
reditatis. Ita loquitur iſte tex. ꝛ ff. eo. l. etiam. §. ſi quis. ¶ Opp. ſe-
2 cundo ad ſecundū de d. l. etiam. §. ſi quis. ff. eo. Sol. † Iſte ſecundus
caſus debet intelligi ſecundum diſtinctionē iſtius legis, vt quādo
quis emit hereditatem bona fide, diſtinguatur, aut emit modico
pꝛetio, vel magno, ꝛ quando magno pꝛetio, aut venditoꝛ compa-
ret, aut non, vt ibi plene no. ¶ Uenio ad verſi. fructib. quero quid
3 vult dicere. Reſpon. † adaptatur ad pꝛecedētia hoc modo fructus
augēt hereditatem, ideo vigoꝛe pꝛime petitionis hereditatis pꝛo-
poſite veniunt fructus. ¶ Item poſito ꝙ quis peteret hereditatē
a ſimpliciter nulla facta mentione de fructibus fructus veniunt [a] in
hoc iudicio, quoniam augent ipſam hereditatem. Exemplum, ſi-
cut ſi peterem hominem qui creſceret pendente iudicio, vt l. item
4 veniunt. §. fructus. ff. eo. non † autem eſſet ita in rei vēdicatione que
pꝛoponitur pꝛo re ſingulari, tūc enim ſi quis vellet fructus petere
rei vendicatione, nouo iudicio opus eſſet vt l. fundi. ff. de except. ne
de eis haberetur ratio, niſi eſſet petitum. vt d. l. fundi, ꝛ quod ibi
no. ꝛ videbitis. j. tit. j. l. certum. ff. de rei ven. l. fructus. ꝛ l. ꝛ ex diuer-
ſo. ꝛ quod ibi no. Ratio quia fructus non augent rem ſingularem.
Sed poſtquam ſunt ſeparati dicitur alia res. Donec vero fructus
5 eſſent pendentes [b], augerent rem, ꝛ in ipſa rei vendicatione ve-
b niunt, vt l. fructus pendentes. ff. de rei vendic.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Fructus veniunt. Not. quando res petitur rei vendi-
catione an in ea interueniant fructus ſi petantur. Adde Bart. in
l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. ꝛ Bal. in l. j. de fructib.
ꝛ lit. expen. ꝛ Cyn. in l. non eſt. j. famil. erciſcun.
b POMA. ¶ Eſſent pendentes. Uide de iſta materia plenius re-
miſſionem per Alex. in l. ſi marito. §. fi. ff. ſol. mat. ꝛ Aret. conſi. cx.

LEX III.

HEreditas. Qui ſuccumbit in vno iudicio nō
reppellitur exceptione rei iudicate
in alio quod ex alia cauſa deſcendit, hoc dicit. gloſſ. ponit
hic caſum, ꝛc.

LEX IIII.

IN reſtituenda. In reſtituenda heredita-
te, habetur ratio expen-
ſarum factarum in defunctum, ꝛ ſolutarum pecuniarum
creditoꝛibus hereditarijs. h. d. cum l. ſeq.

LEX VI.

SI putas. Hec eſt difficilis lex, ꝛ legitur
duobus modis in gloſ. pone ca-
ſum ſecundum ſecūdam lect. veriozem bꝛeuiter. h. d.
Auus paternus poteſt ab iniuſtis tutoꝛibus poſſi-
dentibus hereditatem pertinētem ad nepotes hac
actione auocare. h. d. ¶ Opp. dicitur hic quod non
valet datio tutoꝛis facta ei qui eſt in poteſtate alicuius. ¶ Cōtra
ſententia que non cōtinet expꝛeſſam falſam cauſam, valet, vt l. pꝛe-
ſes, ꝛ l. cum pꝛolatis. ff. de re iudi. Sol. Dicit gloſ. fallit hic, ꝛ l. Seie
egreſſe. ff. de tut. ꝛ cu. da. ab his, ibi not. contra, ſcilicet, quod valeat
datio tutoꝛis. Dic circa hoc, vt tetigi in l. ij. quando pꝛouo. non eſt
neceſſ. vt in l. j. j. de cura. fur. ¶ Item oppo. [a] ꝛ videtur quod inter
auum, ꝛ nepotes, quos habet in poteſtatem nullum poſſit eſſe iu-
dicium, vt l. lis nulla. ff. de iudi. Sol. hoc ideo, quia eſt incertum an
ſint in poteſtate vel non. Iſta gloſ. ſecundum iſtam lect. dicit quod
petit auus hereditatem ſuo nomine a tutoꝛibus qui eam defen-
dunt pꝛo pupillis. Iſta lect. non videtur vera, quia ſecundum hoc
cauſa ſtatus deberet differri per Carboni. in tempus pubertatis,
vt l. j. §. de oꝛdi. iudic. l. j. ad Carbo. Pꝛeterea, cauſa ſtatus deberet
pꝛimo agi, vt l. oꝛdinata. ff. de lib. cau. ꝛ ſic non debet pꝛocedi in pe-
titione hereditatis. Huius timoꝛe gloſſ. legit hanc legem ſecundo
modo quod iſte auus petebat hereditatē tanquam legitimus ad-
miniſtratoꝛ nepotum, licet per eos nepotes poſtea ipſi auo que-
ratur, ꝛ iſti tutoꝛes petebant hereditatem pꝛo ſe, non pꝛo pupillis,
ꝛ iſta lect. eſt magis clara, hic non ſunt alia, ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Item opp. Adde que in ſimili not. in l. ex quacunque.
ff. ſi quis in ius vo. non ierit, ꝛ ibi etiam Alex. allegan. hanc gl.

LEX VII.

2 ☞ Petitio hereditatis quare non detur contra titulo poſſiden-
tem, ꝛ quo tempoꝛe pꝛeſcribatur.

HEreditatis. Petitio hereditatis pꝛeſcri-
bitur lōgo tempoꝛe. h. d. Ui-
des ergo quod petitio hereditatis pꝛeſcribitur longiſ-
1 ſimo tempoꝛe, rei vendicatio longo. Quero, † que eſt
ratio huius legis. Text. videtur dicere quod ratio eſt, qꝛ eſt miſta
actio tam in rem, quam in perſonam. Quidam iſtam rationem re-
pꝛehendunt. Nam ideo dicitur miſta, quia in ea veniunt perſona-
les pꝛeſtationes, ſed quatenus pꝛoponitur pꝛo re coꝛpoꝛali, dici-
tur in rem, vt l. ſed ſi lege. §. petit. here. ff. e. Ideo gl. dicit, melioꝛ ra-
tio eſt illa que colligitur ex hoc pꝛinc. Hereditatis petitio non da-
tur contra eum qui tit. poſſidet, vt l. regulariter. ff. eo. ſed aduerſus
eū, qui poſſidet pꝛo herede, vel pꝛo poſſeſſoꝛe ſed pꝛeſcriptio longi
tempoꝛis non habet locum, niſi titulus pꝛecedat j. ti. j. l. nullo, ꝛ ff.
de vſuc. l. Celſus. Ideo nō poteſt tolli ſpacio longi tēpoꝛis. Eo au-
tem caſu, quo datur contra titulo poſſidentē, tolleret̃ ſpatio longi
tēpoꝛis. Uidiſtis in l. fi. in fi. j. de edi. di. Adr. tol. quod eſt ſatis bene
2 dictum. ¶ † Sed quero, que eſt [a] ratio ꝙ petitio hereditatis nō da-
a tur contra titulo poſſidentē [b]. Gl. hic dicit quam vide, ꝙ hec ratio
b eſt, quod petitio hereditatis debet durare xxx. ann. ſed poſſidens
titulo tuetur ſe minoꝛi tēpoꝛe, ergo, ꝛc. ſed in l. hereditatē. j. in quib.
cauſ. ceſ. long. temp. pꝛeſcri. glo. aſſignat aliam rationē, ꝛ melioꝛem.
Nam in petitione hereditatis quis petit ſe pꝛonunciari heredem,
vt l. licet minimam. ff. e. Ille ergo qui poſſidet certo titulo, non ne-
gat te heredem, ideo non debes agere contra eum. Iſta ratio non
concludit in eo qui poſſidet pꝛo poſſeſſoꝛe, qui etiam agētem, non
negat heredem vſquequaque. ¶ Que ergo eſt ratio? Dicunt doc.
ꝛ dicūt veritatem, in petitione hereditatis agens fundat ſe ſolum
c ex tit. ſuo, ꝛ poſſeſſione defuncti [c]. Licet enim defunctus non fuerit
dominus nihilominus venit in petitione hereditatis, vt l. ꝛ non
tantum. ff. eo. Sed ille qui poſſidet tit. habet titulum ꝛ poſſeſſionē,
3 ꝛ ſic habet equale ius cum actoꝛe. ergo melioꝛ † conditio poſſiden-
tis in pari cauſa, vt in ca. in pari. de reg. iur. lib. vj. ꝛ l. ſi ſeruum. §. de
illo. ff. de verb. oblig. Facit optime l. ſiue autem. circa pꝛinc. ꝛ §. j. ꝛ
quod ibi not. de pub. tene menti, quia iſta eſt veriſſima ratio. Sed
4 rei † vendicatio fundatur ex dominio, quod eſt ex parte agentis.
Ideo datur contra quencunqꝫ quocunqꝫ titulo poſſidentem, cum
ius dominij ſit potentius, vt vidiſtis in l. j. §. de ali. iur. mu. cauſ. fac.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Sed quero. Circa hec vide Alexand. conſi. xc. vol. ij.
vbi limitat hoc, quoties quis acquiſiuiſſet titulum poſt moꝛtem
defuncti, quia tunc contra eum bene daretur petitio hereditatis,
ꝛ Publicana licet alias non daretur. ꝛ lxxxiij.
b ALEX. ¶ Poſſidentem. Uide §. eod. l. iij. aliquid per Bald. in l.
hereditatem. in quibus cauſis. ceſ. long. temp. pꝛeſcrip.
P. PAV. P. ¶ Poſſidentem. Nunquid autem petitio heredita-
tis, detur contra poſſidentem tit. puta titulo nullo, vide Alexand.
conſi. lxxxix. in pꝛin. in ij. vol. Item non pꝛocedit iſta lex quando ti-
tulus eſſet queſitus poſt moꝛtem defuncti, vide Alex. conſil. xiiij. in
ij. vol. Et de ambobus pꝛedictis vide do. Franc. conſil. cx. ponit cu-
ius nature ſit iſta exceptio. Item vide in materia Cep. caute. cxlvj.
Item limita niſi titulus haberet cauſam, ꝛ oꝛtum ab eo, cui antea
poſſeſſoꝛ alienauerat. Uide Rom. ſing. cxl. incip. regulariter quod
tunc datur contra titulo poſſidentem. Item decem limitationes
ad iſtam regulam. quod petitio hereditatis non detur contra ti-
tulo poſſidentem, vide per Iaſ. in l. j. C. de inoffic. teſta. Item vide
vnam limitationem per Ioan. de Ana. conſi. c. quādo non conclu-
deretur in libello, aduerſarium cogi ad reſtitutionē bonoꝛum, ſed
peteret actoꝛ ſe immitti in poſſeſſionē bonoꝛum. Item etiam quan
do vtilis intētaretur, vt per eum. Item non pꝛocedit quādo quis
emit a poſſeſſoꝛe ꝙ poterat ipſe conueniri petitione hereditatis,
quia poſſidebat ſine titulo, ſecundum Bart. in l. cogi. ad fin. j. e. ꝛ in
l. ſi rem, ꝛ pꝛetium. ff. de peti. here. Alex. ꝛ Paul. de Caſt. in l. fi. C. de
edic. diui Adr. tol. In cōtrarium vide omnino Bar. in l. iij. §. opus.
ff. de alie. iu. mut. cau. fa. Uide Aret. in l. is qui bonis. de acquir. he-
red. Item quod quando datur contra titulo poſſidentem ꝛ etiam

pꝛeſcribatur decennio, vide Bart.in l.fin.de edict.diui Adria.toll. in gl.fi.Ang.conſi.lxxvij.inci.viſis quibuſdam.in iiij.dub.vide Iaſ. de pꝛedictis,ꝛ de materia in d.l.fi.de edict.diui Adria.tollen.

c POMA. ¶Defuncti. Vide Aret.conſil.ciij.ꝛ ibi ponit qualiter pꝛobatur poſſeſſio defuncti.ꝛ ex.ꝛ Ana.c.

LEX VIII.

Iber. De perſona teſtantis ante omnia debet inquiri.h.d.¶Opp.de l.ij.§.de edict.diui Adria.tollen. Sol.ibi agitur poſſeſſoꝛio,hic petitoꝛio. ¶Opp.de l.j.§.de oꝛdi.iudic. Sol.dic quod hic debet inquiri, non tamen pꝛonunciari,ꝛ ſic intelligatur ſecundum illam. ¶Quero, quid vult dicere hic text.ante omnia inquiri debet. Et ex hoc apparet an pꝛecedens ſolutio ſit vera.reſpõdeo, regula eſt, quod exceptio rei debet pꝛobari poſt fundatam intẽtionem actoris,vt l.exceptionem.§.de pꝛobat.Et ideo de iure datur pꝛius ter-

a minus[a] actoꝛi,ꝛ poſtquam actoꝛ pꝛobauit intentionem ſuam datur terminus reo,ad pꝛobandum exceptionẽ.Fallit hoc vbi pꝛius datur dilatio ad pꝛobandum,quod defunctus fuerit ſeruus quam detur actoꝛi ad pꝛobandum teſtamentum. Hic eſt caſus hic, ꝛ l.ſi queramus.de teſta.ꝛ ibi plenius dixi. Modo ex hoc poteſt dici, quod ſuper hac exceptione ſit pꝛonunciandum, nam non ſolum opponitur ad merita cauſe,ſed ad impediendum pꝛoceſſum,quaſi dicat.Tu qui agis ex teſtamento,non habes iuſtitiam,quia teſtatoꝛ fuit ſeruus,ꝛ donec iſtud pꝛobatur, non eſt ad alia pꝛocedendum.Ecce ergo quod impedit pꝛoceſſum,merito erit pꝛonunciandum ſecundum regulam,quam dedi in l.j.§.de oꝛdi.iudic. Et ideo iudices non bene faciunt, qui dant dilationem tam actoꝛi, quam

b reo, ſimul ꝛ ſemel[b], licet videantur aduocati rei, qui volunt illam dilationem, quia dicunt, quod pꝛius pꝛobat actoꝛ intentionem, dicam vobis in d.l.exceptionem,ꝛc.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Datur pꝛius terminus.Adde quod poteſt ſimul di... dari vtrique parti.l.ij.in pꝛincip.ꝛ ibi Bald.§.vt intra certum ... Sed not.quia tunc non curret terminus reo ad pꝛobandum exceptio... tempus. ...nes contrarias per eum oppoſitas,ſecundum Bal. in l.j.C.de ſeruit.

b ALEX. ¶Simul ... ꝛ ſemel.Dilationes ad pꝛobandum,pꝛius debent dari actoꝛi quam ...eo,vide Bar.in d.l.ſi queramus.per Bar. in l.fruſtra.§.de pꝛoba. Sed quid ſi in eo termino actoꝛ ꝛ reus volunt teſtes pꝛoducere, quis pꝛefe...etur,per Spec.de pꝛoba.§.j.ver. ſed vbi vterque.

LEX IX.

I ſcripti. Is ad quem pertinet hereditas, de iure ciuili vel pꝛetoꝛio poteſt eam petere,h.d.in ſumma,ꝛc.

LEX X.

1 Detentatio hereditatis facta per filium longo tempoꝛe,facit pꝛeſumi iuſſum pꝛeceſſiſſe,ꝛ conditionem ſubſecutam.

4 Curſus longi tempoꝛis cum detentatione, facit omnia pꝛeſumi ſolenniter acta.

a **I filiuſfamilias.** [a] Iſta eſt ſingularis lex neſcio caſum huius legis alibi,niſi ecõuerſo, bꝛeuiter dicit. De-

1 tentatio † hereditatis per longum tempus facta, per filium facit pꝛeſumi iuſſum pꝛeceſſiſſe, ꝛ aditionẽ ſecutam eſſe.h.d. Dico,quod ſingularis caſus eſt hic, quando filius detinet. Idem econtra ſi detinuiſſet pater filio patiente, ſeu conſentiente, vt l.qui in aliena.poſt pꝛincipium.ff.de acquir.hered.¶Oppo.de l.ſi quis bõna.§.iuſſum.de acqui.hered.Solu.dicunt quidam,quod hic fin-

2 gitur pꝛeceſſiſſe iuſſum, quod non eſt verum, † quia fictio ſemper eſt ſuper certo, vt not.in l.non eſt veriſimile.ff.quod met.cauſ.Sed

3 hic erat dubium,an pꝛeceſſit iuſſus,vel non. ¶Alij dicunt,† quod ſequens ratihabitio operatur idem, quod iuſſus,quod eſt falſum, vt patet in d.§.iuſſum. Dicas ergo quod ex hac detentatione,ꝛ

4 curſu † longi tempoꝛis,pꝛeſumantur omnia ſolẽniter acta*,quod

* eſt notandum, facit ff.de vſur.l.cum de in rem verſo.ꝛ quod dixi in l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arcend. ¶Quero,quid ſit longum tempus?

5 quidam dicunt triennium,alij † x.vel xx.ann.ꝛ iſta plus placet,ꝛc.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Si filiuſfamilias. Non eſt alibi, ꝛ ad iſtum text.adde ſimilem,ꝛ quod ibi no.in c.continebatur.de his que fi.a pꝛela.ſine conſenſu capituli.

POMA. ¶Pꝛo maioꝛi intelligentia huius legis. Si filiuſfamili. vide do.Alex.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.de iſta materia quando diuturnitas operatur,vt omnia videantur ſolẽniter acta,vide Alexan.in d.l.ſciendum.ꝛ in conſi.lxxix.in c.in redemptoꝛis noſtri. circa pꝛimum dubium de quo queritur,vol.j.ꝛ conſi.cxiij.incip.ſuper pꝛimo dubio eo.volu.j.ꝛ conſil.ix.incip.viſo themate.volu.iij.ꝛ conſi.j.vol.iiij.ꝛ conſi.xij.incip.viſo pꝛoceſſu.eo.vol.iiij.ꝛ conſil.xvij. incip.viſo inſtrumento.eo.vol.ꝛ conſi.xlv.incip.viſa facti narratione.in fi. volu.iij.Rom.conſi.cclij.Barba.xxvj.ꝛ conſil.xxxiij.vol.ij.ꝛ Aret.conſi.xxxvj. Alex.conſi.vlti.volu.iiij.ꝛ conſi.vj.vol.j.ꝛ conſi.j. vol.ij.ꝛ Feli.in c. Albericus.de reſtit.ꝛ in c.nonne.in iij.not.de pꝛeſumpt.ꝛ in c.illud.in iij.not.de pꝛeſumpt.Barba.conſi.xviij.vol.j.ꝛ ix.xix.eo.vol.ꝛ conſ.l.eo.vol.plenius Fel.in c.ſicut.de re iud.Barb. conſi.vij.vol.ij.ꝛ in conſi.xxxv.vol.ij.ꝛ Rom.conſ.clij.ꝛ conſ.cclxxv. ꝛ Alexan.lxxix.vol.j.ꝛ cxiij.eo.vol.Aret.xxxvj.ꝛ xlij.in fi.ꝛ Bart.in rubꝛ.C.qui admitti.ꝛ Iaſ.in l.j.eo.tit.ꝛ Alex.in l.ſi donatione.§.de colla.ꝛ conſi.lxx.vol.iij.vbi limitat hanc legem tribus modis,ꝛ alio modo videtur limitare,ꝛ conſi.l.volu.v.vbi dicit quod iſta lex tantum pꝛocedit,vbi tractatur de ſolutione pꝛeſumenda,alias non.ꝛ Soci.cclxvj.vbi dicit, quod ex diuturnitate tempoꝛis pꝛeſumitur quod emphyteuſis legitime conceſſa fuerit ab eccleſia, ꝛ tranſit etiam ad extraneos.Et vide etiam Bald.conſil.dxj.in vltima parte.ꝛ xxxiij.volu.j.

P. PAV. P. ¶Si filius. Adde quod idem eſt econuerſo,quod ex longo tempoꝛe ꝛ patientia pꝛeſumitur repudiatio, ſi alias poſſet, vide Com.conſi.xxix.incip.quidam geometricus.in pꝛinc.Et idem ſi pater diu poſſedit filio patiente ꝛ pꝛeſente,quia pꝛeſumitur aditio ex parte filij.vide Com.conſi.lxxx.incip. viſa copia.in pꝛinci. Et quod ſi pater poſſedit diu hereditatem delatam filio, pꝛeſumitur filius adiuiſſe,vide Ang.in conſ.ix.in iij.vol.Et de multis,que pꝛeſumuntur ex curſu tempoꝛis,vide Alex.conſi.vlti.Et quod pꝛedicta pꝛocedant cum conſenſu pꝛincipis,vide do.Franc.conſi.xxxv. ponit quod dicatur longum tẽpus. No.tamen quod contra iſtam pꝛeſumptionem poſſit pꝛobari contrarium ex actis.vide do.Fran. conſi.lxij.ad fi.Paul.de Caſt.conſi.l.Nota tamen quod tolerantia ſuperioꝛis non iuſtificat geſtum quantocunqꝫ tempoꝛe in his que acquiri non poſſunt ſine pꝛincipis conceſſione,vide Bertachin.in tract.de Gabel.in j.parte. Item de materia vide late Barb.in repetitione rubꝛ.de fide inſtrumen.ꝛ in rubꝛ.C.qui admit.ꝛ eo.conſil. vlti.vol.iiij.vide aliquid per Feli.in c.Albericus.extra de teſtibus. Limita tamen regulam huius legis non pꝛocedere in mandato, vide Alex.in l.qui aliena.de acquir.heredit.vbi etiam multa ponit de materia huius legis,vide eundem conſil.ccccxcvj.alias conſil.j. in iiij.vol.inci.ponderatis his. Et pꝛocedit iſta regula quando effectus ſubſequutus coꝛreſpondet tali pꝛeſumptioni. Vide Decium conſ.xxxvj.Item limita regulam huius legis non pꝛocedere quando ageretur de pꝛeſcribenda aliqua ſolennitate, que tenderet pꝛincipaliter in damnum alterius,quia requiritur ſpatium triginta annoꝛum,vide Alex.in d.conſi.j.in iiij.vol.ꝛ in conſi.dvj.inci. viſo inſtrumento locationis.Fulg.in l.j.qui admit.per tex.in c.peruenit.cum gl.de emp.ꝛ vendi.Contrarium tamen tenuit Alex.in l. qui in alieno.in pꝛin.ff.de acqui.hered.ſed in l.ſciendum.ff.de verb. obli.tenuit idem quod ſupꝛa. Item limita non pꝛocedere quando tractatur de magno pꝛeiudicio,ſecundum Alex.in d.l.qui aliena in pꝛinc.ꝛ conſi.cccclxxxvij.incip.viſo pꝛoceſſu.ꝛ conſi.dcj.Item limita in caſu dubio.Secus ſi ex inſpectione inſtrumẽti conſtet non interueniſſe. Ita Paul.de Caſt.conſi.l.ꝛ conſi.xlviij.incip.in cauſa que vertitur.Alex.conſi.j.vol.iiij. In contrariũ vide Fel.de quo.§. Item pꝛo extẽſio not.ex curſu decem annoꝛum pꝛeſumi eum conſenſiſſe alienationi facte per emphyteutam vel feudatariũ. Alex. conſil.cxiij.in iiij. vol.vide Iaſ.ponentem quinque limitationes in l.j.C.qui admit.vbi etiam ponit de eo quod ſtatim dictũ eſt. Item ad materiam vide Alex.conſi.lxxix.ꝛ conſil.ccclxxvj.ꝛ conſil.cccc. incip.viſa facti narratione. vide etiam Moder.poſt Bald.in l.j.C. qui admit.vide omnino Feli.in c.ſicut.in verſi.fallit tertio.extra de re iud.ꝛ ibi in verſi.ſeptimo ꝛ vltimo declarat late.impugnat limitationes Paul.de Caſtr.de quo.§.quando ex inſpectione inſtrumenti conſtaret contrarium,declarãdo tamen vt ibi late per eum, quem omnino vide, de materia late vide per Iaſ.in l.ſi certis annis.C.de pact.verſi.ex communi ſolutione.

* CLAVD. DE SEISS. ¶Solenniter acta.Circa intellectum huius legis,ꝛ ad eius limitationem vide Alex.in l.ſciendum.verſ. item fallit ſecundum Ang.hic pꝛopter diuturnitatem.ff.de verb. oblig.ꝛ in l.qui in aliena.in pꝛin.ff.de acquir.heredi.vide Iaſ.in l.ſi certis annis.C.de pactis.

LEX XI.

2 In petitione hereditatis reus cogitur dicere titulum ſue poſſeſſionis.

3 Interrogatio in petitione hereditatis,qualiter fieri debeat.

5 Reus poteſt opponere de titulo, etiam poſt litem conteſtatam,ꝛ exceptio tituli eſt peremptoꝛia.

6 Titulus nouus ſuperueniens poſſidenti,facit poſſidentem poſſidere ex noua cauſa.

7 Titulus ſuperueniens pendente iudicio in petitione hereditatis quando excludat agentem.

Cogi.[a*] Iſta maluagia.l.breuit.h.d. Nemo cogitur dicere titulũ[b] ſue poſſeſſionis, ad vtilitatem actoris, niſi in petitiõe hereditatis.h.d. Primo loquitur in genere, ⁊ regulariter, ſecundo ponit exceptionem a regula. Secunda ibi.preter. ¶ Op.ſ.de prob.l.ſiue poſ. Sol. Ad † vtilitatem actoris, ⁊ eius petitionẽ, non cogitur quis titulũ ſue poſſeſſionis oſtẽdere, vt hic, ſed reus ad vtilitatẽ ſuã ⁊ ad excludendũ actorem, cogitur q̃nq; dicere titulũ ſue poſſeſſionis, ita loquitur.l.contraria. ¶ Op.de fur.l.inciuilẽ. Sol. vt ibi. ¶ Itẽ opp.ff.de rei vend.l.ſi. Sol. An quis † poſſideat dicere cogitur ſed nõ quo tit.niſi in petitione hereditatis. Ita loquit̃ hic. ¶ Venio ad ij.partem. Pro cuius declaratione quero, † quomodo eſt faciẽda interrogatio in petitione hereditatis? Dicebat Bulg. ꝙ interrogatur an poſſideat pro herede, vel poſſeſſore, ⁊ ipſe poterit rñdere alternatiue poſſidere ꝓ herede, vel poſſeſſore, ⁊ hoc probat ipſe, primo per hunc tex. ſecundo per ſimile, ſicut in rei vẽdicatione ſufficit quem dicere, an poſſideat, q̃ ex hoc apparet, an poſſit cõueniri rei vend. nec cogitur dicere quo ti. ita in petitione hereditatis ſufficit quem dicere ꝙ poſſideat pro herede, vel pro poſſeſſore, ⁊ ſic eſt certum actori, poſſe agere petitione hereditatis, nec erit cogendus reus vlterius exprimat. Iſta non videt̃ bona lect. per iſtũ tex. qui dicit, vtrũ pro poſſeſſore, vel pro herede poſſideat, ⁊ ſic videtur requirere qđ de altero tantum reſpondeat, licet Guli. nitat̃ reſpõdere huic tex. Pla. vero dicit gl. hic ſomniauit, ⁊ mirabilia lo-
4 cutus eſt, ⁊ dicit † Azo in ſumma quod fuiſſet dignus inuolui ceno. ſed Placent. in ſumma ſua dixit. Qui aliter quam ego, intelligit, decipitur ⁊ inſanit. Dicit ergo Placent. ſic, qđ in rei ven. quis cogitur dicere titulum per proximum cognatum. ar. ſ. de proba.l. ſiue poſ. in petitione autem hereditatis cogitur dicere per quemlibet cognatum, non per extraneum. quaſi dicat, non cogitur dicere poſſidere pro herede, vel pro poſſeſſore, ⁊ ſic tanquam furioſus contra ſe locutus eſſet. Dicit gloſſ. quod voluit dicere Pla. in rei ven. ſi tu vis excludere agentem, oportet te allegare titulum, per proximum cognatum, hoc eſt, quod ſis proximior cognatus eius, cuius res fuit in petitione hereditatis, ſufficit quem dicere titulum, per quemcunque cognatum, quaſi dicat, quocunque tit. poſſideas, excludas agentem petitione hereditatis. Sed parcat mihi Pla. iſta l. loquitur, quando quis alle. titulum ad vtilitatem actoris interrogantis ante lit. conteſta. vel ante libelli dationem. Plac. ſe retulit quando quis alleg. tit. ad ſui defenſionem cõtra actorem. Ideo Ioan. ⁊ Azo ⁊ Hug. dixerunt interrogationes in petitione hereditatis eſſe formandas aliter, ⁊ hic ipſi ponunt per ordinem, vt l. regulariter. ff. eo. ⁊ dic vt in gloſ. quia iſtum modum ſeruamus. ¶ Quero de duabus queſtionibus quas hic Cyn. formauit, addendo ad lect. ſuam. ¶ Quero primo, ſi reus vult opponere iſtam except. quod titu. poſſidet. vtrum debeat eam opponere ante lit. conteſta. vel poſt? Dicit ipſe, ⁊ videtur quod fuerit opin. Richar. Malum, quod iſta eſt exceptio declinatoria, ideo debet opponi
5 ante lit. conteſt. vt l. fin. ſ. de except. † Ego dixi vobis in l. hereditatis. ſ. eo. quod hec exceptio eſt peremptoria, quia perimit, ⁊ excludit ius agentis, quia ex hoc apparet, quod ius rei eſt equale iuri actoris. ¶ Et ideo puto quod poſſit opponi, etiam poſt lit. conteſ.
c ¶ Quero quid ſi titulus ſuperuenit pendente iudicio[c], an repellat agentem petitione hereditatis. Ipſe determinat quod non, ſecundum Richar. Malum. Nam licet titulus ſuperueniat, ⁊ ſic incipiunt tit. poſſidere, tamen non tollitur titulus pro herede, quem primo habebat, vt l. iij. §. ex pluribus. de acqui. poſſeſ. Certe iſta ratio non placet mihi, licet enim poſſideat pro herede, ⁊ poſſideat alio tit. puto quod ſufficiat ad excludendam petitionem here. per rationem quam dixi in l. hereditatis. ſ. eodem. Iſta queſtio fuit diſputata Bononie per vnum doct. iuuenem, ⁊ fuit determinatum quod iſte titulus non excuſaret, quia in petitione hered. poſt con-
d trouerſiam motam, res eſt effecta litigioſa[d], ⁊ ſic non eſt alienabilis, vt ſ. eodem. l. iij. ⁊ l. ij. ſ. de litigio, ⁊ l. alienationes. ff. famil. erciſ. Iſta etiam non placet mihi, ſi ab eo, qui conuenitur petitione hereditatis res euincitur ab alio. ipſe enim liberatur in hoc iudicio, vt in l. is a quo. ff. de rei vendic. Item ſi perdit poſſeſſionem abſque ſui culpa, liberatur hoc iudicio, vt l. ſi bone fidei. §. j. de rei vendic.
6 Sed quando † mihi poſſidenti ſuperuenit nouus titulus, ego deſino poſſidere ex prima cauſa, ⁊ incipio poſſidere ex ſecunda, quaſi mihi ipſi euicerim, vt l. fundo. ff. ad legem Falcid. Not. plene in d. l. ij. ex pluribus. ff. de acqui. poſſeſſ. ergo videtur quod debeat mihi prodeſſe titulus nouus in petitione hereditatis, tanquam re ab alio euicta, vel me deſinente poſſidere, ſine culpa. Facit ad hoc l. ſi
6 ſeruus. in princ. de condi. fur. † Et iſtud ego puto[e] verum quando
e titulus mihi ſuperueniſſet ab eo, qui petitorem agentem petitio-
f ne hereditatis excluderet per dicta iura. Sed ſi ego acquirerem[f] mihi quendam titulum ab aliquo, qui nullum ius haberet, tunc procederet determinatio prima, per l. ij. ſ. cod. Facit l. ſumma cum ratione. in princ. ff. de pecu. ⁊c.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Cogi. Circa materiam huius legis, quomodo procedat illud, quod dicit gloſſ. quod ille, qui allegat titulum debet incontinenti probare, vide Paul. conſi. cxliij. Item not. quod vaſſallus ſiue agat, ſiue conueniatur, debet demonſtrare titulum per authorem ſuum, ſecundum Bald. in ca. j. ad ſin. de notis feu. Not. tamen quod ſi rex vel princeps citari faciat baronem ſuum vt oſtendat titulum, quem habet in caſtris, alioquin intendit ſibi ea auferre, talis citatio eſt ipſo iure nulla per regulam huius legis. Ita Bart. poſt Andr. de Barulo in l. j. per illum tex. C. de conduc. predio. fiſcal. lib. xj.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Cogi. Ad materiam huius l. vide Alex. in l. ſi is ad quem. ff. de acq. her. ⁊ limita regulam huius l. per text. ⁊ ibi Panor. in fi. in c. conſtitutis. de elect.

b ALEX. ¶ Cogitur dicere titulum. Adde l. j. ⁊ quod ibi Bartol. not. C. de conduc. libr. xj. Iſta regula fallit, quando preſumptio eſt contra poſſidentem, ſecundum Innoc. in c. conſtitutus. de elect. ⁊ de huius l. intellectu not. Innoc. in c. ſi diligenti. ante fin. de preſcri. Item limita vt per Bal. poſt Bart. in l. ſiue poſſidetis. de proba. ⁊ dicit etiam limitari, allegando Innocen. in d. c. conſtitutus. Adde quod etiam clare poſuit Bal. ⁊ Ang. in l. male. de preſcri. xxx. ann. Item limita niſi quis habeat titulum in re, cuius dominium eſſet alterius ſecundum Bal. in l. ij. ſ. quomodo ⁊ quando iud. Item limita vt per Bal. in l. inciuilem. C. de fur. ⁊ gloſſ. fin. in c. j. de reg. iur. in vj. quam alleg. Imol. in l. in illa. de verb. obligat. Sed de materia vide in remiſſionibus, allegatis per Lud. Ro. ibi ⁊ Archi. ⁊ etiam doct. in c. ordinarij. ver. quod ſi forte. de offi. ordi. lib. vj. quando clericus teneatur edere titulum ſui beneficij. ⁊ vide etiam Arch. poſt gloſſ. in c. contra morem. c. diſt. ⁊ Fede. de Se. conſi. xvij.

c ALEX. ¶ Pendente iudicio. Adde quod not. Imol. per illum text. in l. heres quandoque. de acquir. hered. ⁊ not. Bart. in l. ſi. de except. ⁊ Bald. hic, ⁊ in l. quoties. ſ. tit. j. ⁊ vide per Moder. Inſtit. de actio. §. ſic itaque.

d ALEX. ¶ Effecta litigioſa. Iſta ratio non eſt vera, quia verum eſt, quod res litigioſa alienari non poteſt, ſed bene poteſt ſibi poſſeſſio confirmari, ſecundum Bald. not. in l. per diuerſas. ſ. mand. ⁊ ita etiam voluit hic Bald. quem omnino vide.

e AND. BARB. ¶ Et iſtud ego puto. Ego conſului Mutine pro hac diſtinctione Bal. vide que dixi in illo conſi. meo. cclxviij.

f P. PAV. P. ¶ Acquirerem. Vide Bart. in l. ſi rem ⁊ pretium. ff. de peti. here. in l. hereditas. ſ. eo. ad Bart. Aret. in l. is qui bonis. ff. de acquir. hered. vbi etiam de dicto precedenti.

LEX XII.

1 ☞ Petitio hereditatis fuit introducta a ſenatoribus, qui erant centum, ⁊ iudicium dicitur centumuirale.

2 Legatarij ⁊ creditores contra quem agant, quando eſt controuerſia de hereditate.

Cum hereditatis. Quãdo eſt controuerſia de hereditate, legatarij poſſunt agere cõtra heredem ſcriptum preſtita cautione, creditores poſſunt agere cõtra petitorem, vel poſſeſſorem, libertates poſſunt peti poſt annum, ⁊ hec eſt actio bone fidei, hoc dicit. ¶ Ad euidentiam
1 ſcias, † quod hereditatis petitio fuit introducta a ſenatoribus, qui erant centum nu. ideo dicitur centumuirale iudicium. Item ſcias quod hec actio erat de iure antiquo tante authoritatis, quod donec ipſa ſperabatur moueri, non poterat moueri aliqua queſtio particularis, per quam poſſet fieri aliquale preiudicium petitioni
a hereditatis, vt l. ſi quis libertatem. ff. e. ¶ Opp. de l. ſi poſt litem.[a] Solu. vt ibi plene dixi. ¶ Opp. de l. non diſtinguemus. §. ſi is. ff. de arbit. Sol. Quando petitor, vel poſſeſſor inuicem volunt aliquod particulare iudicium intentare, nihil eſt mutatum vt l. contraria. ¶ Item quando petitor vel poſſeſſor, vellet aliquid contra alium agere, nihil eſt mutatum per hanc legem, vt l. ſi bone fidei. ff. eod. ⁊ ibi not. in l. ſi poſt litem. de exce. ſed quando alius vellet agere contra petitorem, vel poſſeſſorem, tunc eſt mutatum per hanc legem, vt diſtinguatur inter legatarios, ⁊ creditores, ⁊ libertatum dona-
2 tores. ¶ Quero ergo contra † quem poſſunt agere legatarij? Reſpondeo, ſiquidem legata ſunt relicta in teſtamento, debent agere contra heredem ſcriptum vt hic, in §. j. ſiue ſit petitor, ſiue poſſeſſor. Sed ſi nos diceremus legata eſſe relicta ab inteſtato, ita quod certum eſt legata deberi a quocunq; detinente, tunc poſſent agere contra petitorem, vel poſſeſſorem, ſicut dicimus in creditoribus quia eadem eſt ratio, ita ego intelligo. Sed eo caſu quo agitur contra petitorem, ſi ipſe fecit inuentarium, non puto quod contra eum poſſit fieri executio donec habeat poſſeſſionem hereditatis, vt l. ſcimus. §. ⁊ ſi prefatam. ſ. de iure deli. ¶ Item quero,
3 † contra quem agent creditores. Reſpondeo, contra petitorem, vel poſſeſſorem, ſiue petatur res, ſiue pecunia, ſecundum gloſ. Cetera dic vt in gloſſ. ⁊c.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Poſt litem. Vide de materia late per Socin.in l.ſi poſt.ff.de excep.⁊ ille, qui repellitur exceptione non fiat preiudiciū petitioni hereditatis,vide Soci.in l.ij.ff.de exceptio,rei iudic.⁊ ibi etiam an talis exceptio ſit peremptoria.

De rei vendicatione. Rubr. XXXII.

¶ Continuatio vt in gloſſa.

LEX I.

1 ☞ Bona fides, quo tempore requiratur ad hoc; vt quis faciat fructus ſuos.

ETiam per alienum. Per ſeruum bona fide poſſeſſum quis querit ex re,vel ex opera ſerui, male fidei vero poſſeſſori nihil querit.h.d. ¶ Dicitur hic bona fide. Quero,† quo tēpore debeat eſſe bone fidei. Dicit gl.ſufficit, quod ſit bone fidei ab initio in ſeruo, in libero homine inſpicitur bona fides quolibet momento,vt l.qui bona.in princ. de acquir.rerum domi.iſta non eſt vera,quia ibi loquitur tamen in homine libero bona fide poſſeſſo, quam de ſeruo alieno. Dic ergo ꝙ ille, qui eſt bone bone fidei ab initio, ſemper facit fructus ſuos, vt l.qui ſcit.§.ſi.de vſuris.Tamen ex eo tēpore, quo cepit eſſe male fidei,tenet eos reſtituere,vt no.in d.l.qui bona fide.in prin.de acq. rer.do.Sic debes intelligere dictam l.qui bona fide.in principio.

LEX II.

a **SI inferiorem.** Edificium cedit ſolo.[a] ¶ Op.Inſti.de re diui. §.cum in ſuo.Salu.Intellige,quod qui mala fide edificat de propria materia, videtur habere animū donandi in dubio,hic loquitur quando edificabat de aliena materia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Cedit ſolo.Vide omnino que ſcripſi in l.j.§.nunciatio. el ij.ff.de oper.no.nun.vbi plures limitationes ad regulam hic poſitam, ⁊ dicit Bald.hic, quod talis edificans dicitur omnia poſſidere.⁊ vide j.eo.l.mater.⁊ no.in l.domos.de leg.j.

LEX III.

1 ☞ Res aliena in preiudicium vendentis,nō domini,vendi poteſt.
2 Dominus rei vendite per alium, quando teneatur pretium reſtituere.
3 Non geſtum nomine meo,quando poſſum habere ratum.
4 Actio negotiorum geſtorum,quando competat mihi ad pretium rei mee,per alium,non tamen meo nomine vendite.
6 Si venditur res mea per alium paruo pretio, an iuſtum pretium repetam,an vero pretium acceptum.
9 Rem emptam ex pecunia mea,quando petere poſſum.
10 Vendens rem alienam,quando dicatur vendere ſuo nomine.
11 Vendens rem alienam vt alienam,dicitur alieno nomine vendere.
12 Creditor re perempta,vel preſcripta,quando agere poſſit ad pretium in ſubſidium.
13 Habens actionem perſonalem ad rem, quando agat ad pretium in ſubſidium re perempta.

MAter tua. Rem meam nō meo nomine venditam vēdicare poſſum,⁊ poſſum
a ratum habere[a] quo ad perdendum dominium rei mee, ⁊ quo ad parādam actionem negotiorum geſtorum,in ſubſidium.h.d.no.habuiſtis in ſummario. ¶ Op.ff.de contrahen. empt.l.rem alienam.Sol.Rem alienam quis poteſt vēdere in pre
1 iudicium ſui vendentis, † non in preiudicium domini,vt hic,quod plene dixi in l.cum vir.ff.de vſuc. ¶ Opp.hic dicitur quod petitor
2 non debet reſtituere pretium.cōtra.ff.eo.l.emptor.† Sol. Ibi conuerſum fuerat in vtilitatem eius, cuius erat res. De hoc vidiſtis
3 plene in l.iij.§.quod met.cauſa vbi gl.tangit. ¶ † Opp.ad fin.quod meo nomine non eſt geſtum,ratum habere non poſſum, vt l.ſi pupilli.§.ſed ⁊ ſi ego.ff.de neg.geſt.ſed hec venditio nō fuit facta meo nomine, ergo ratihabitio nihil operatur. Huius timore ſunt hic opin.quidam intelligunt hanc l.quod ratihabitio preiudicet mihi quantum ad perdendum dominium rei mee, vt l.ſi fundus.circa prin.ff.de pig.ſed non quantum ad hoc vt poſſet peti pretium, niſi re perempta,vel preſcripta, tūc in ſubſidium datur actio neg.geſt. vt hic ⁊ l.ij.de re.ali.non ali.Ita intelligebat Bul.Mar.vero indiſtincte concedebat poſſe me habere ratum,quo ad petendum pretium, etiam re non perempta, vel preſcripta per l.j.j.de his qui a non do.ma. Sed gl.noſtre reſpondent,quod ibi eſt ſpeciale fauore libertatis.Gl.noſtre diſtinxerunt aliter,⁊ ſic. Aut quis ratam habuit venditionem, errans in facto, quia credebat ſuo nomine eſſe geſtum,cum non eſſet,⁊ tunc ſibi non preiudicat. Aut habuit ratū errans in iure,⁊ tunc idem, quia mihi nō preiudicat, vt l.ſi cum te. de pac. Aut non errabat nec in iure,nec in facto,⁊ tunc eſt vera diſtinctio Bulg.quia demum re perēpta,vel preſcripta poſſum habere ratum in ſubſidium. Ita tenet gloſ.hic,⁊ in l.ſi pupilli.§.ſed ⁊ ſi ego.de neg.geſt.⁊ l.ſi cum ſeruum.ff.ſi cert.pet.⁊ Dy.in c.ratum.de
4 reg.iur.lib.vj.⁊ ita tenent communiter omnes doct. Ego † ſolitus ſum concordare opi.iſtas.⁊ hic aduerte, quia eſt multum ſubtile ⁊ notabile.Si tu queris, vtrum quis poſſit agere ad pretium actione neg.geſt.que oritur ex venditione, que primo facta eſt,quia negotium trahit ad me ratihabitione, tunc procedit opi.gl.noſtre ⁊ Dy.nam ratihabitio non poteſt trahere ad me negotium nō meo nomine geſtum,niſi in ſubſidium re perempta, vel preſcripta,vt in predictis gloſ.Si vero velles agere actione neg.geſt.que oritur ex hoc negotio nouiter geſto,ſcilicet quod ratum habui,per hoc dominium rei mee ad emptorem tranſtuli, tunc ego poſſum habere
b actionem neg.geſt.[b] hic eſt caſus in lege noſtra.probo ſic. Sicut
5 † ſi ego gero negotium tuum ipſo geſtu datur mihi contra te actio neg.geſt.licet ratum non habeas, vt l.que vtiliter.in fi.de neg.geſt. no.in l.ſi pupilli.§.item queritur.in fi.mag.gl.eo.tit. Modo tu qui vendidiſti rem meam emptori,tuo nomine,ei teneris de euictione. Si igitur ratum habendo transfero in emptorem dominium,gero negotium tuum ipſo geſtu,merito ex hoc contractu vel actu,quo dominiū transfero, oritur mihi contra te actio neg.geſt.⁊ hoc caſu loquitur opin. Mar.Sil.⁊ probat hoc tex.iſte expreſſe dicit enim quod ſiue quis perdat dominium ratihabitione, ſiue perdat alio
* modo,actionē neg.geſt.* habet. De hoc tetigi vobis in l.ſi fundus per fideicōmiſſum,in prin.de leg.j.quod tene menti. ¶ Querit gl. quid ſi tantum pretium petij,quando non erat meo nomine geſtum,
6 an mihi preiudicet? Gl.dixit ꝙ non,vt habes in ea,⁊ bene. ¶ Item querit gl.quid ſi vendidiſti paruo pretio, an repetam pretium iuſtum,an pretium acceptū.Glo.diſtinguit.Aut erat male fidei poſſeſſor, aut bone fidei,vt l.ſi poſſeſſor.§.fin.ff.de petitione hereditatis.⁊ ita tranſeunt hic doctor. Iac. But.non tenebat iſtam gl.dicebat enim quod d.l.ſi poſſeſſor loquitur in petitione hereditatis,
c que cum ſit vniuerſalis, in ea ſuccedit pretiū loco rei[c],vt l.ſi ⁊ rem, ⁊ pretiū.⁊ ibi no.de peti.here.ſed hic agitur actione neg.geſt.vnde cum habeatur rata venditio, non poteſt venire niſi pretium acceptum.Ego dicerē ſic.Aut intelligis de actione nego.geſt.que oritur ex primo neg.geſt.ſcilicet ex venditione,⁊ verum dicit do.Iac. Butr. Aut queris de actione nego.geſt.que oritur ex eo quod iſte ratum habuit,⁊ dominium trāſtulit,tunc poterit peti pretium iuſtum,quatenus ille ratum habendo illum venditorem liberauit,vt
7 d.l.que vtiliter.in fi. ¶ † Itē querit gl.quid ſi non meo nomine vendidiſti,deinde per plures manus ambulauit, vltimo eſt vſucapta, vel preſcripta,⁊ ego ratam habeo,vtrum repetam a primo venditore,vel ab vltimo,vel ab omnibus? Glo.reſpondet quod ſolum a primo,q2 ille habet pretiū ex cauſa lucratiua. Alij vero, quia querunt quantū ipſi vendiderunt,tantum ſibi conſtiterat,⁊ ideo nihil
8 videntur habere,⁊ in hoc ſtant omnes doc. ¶ Itē querit gl.quid ſi primus vēdidit rem meā.ille emptor alteri donauit,ille donatarius vltimo vendidit,res vſucapta,vel preſcripta eſt,contra quem agatur? Quidam dicunt,cōtra primum,quidam contra vltimum, quidā cōtra vtrunq3. Tu vero dicas ſiquidē loquaris de actione nego.geſt.que oritur ex primo negotio geſto,propter ratihabitionem,procedat opi.iſtius gl.vt poſſit agi contra vtrunq3,qui habent cauſam lucratiuam. Si vero intelligis quod actio neg.geſt.oritur ex vltimo negotio geſto,quia ratum habendo tranſtulit dominium, tunc tantum ab vltimo vendente poterit repetere,quia illi vltimo tantum profuit ⁊ illum vltimum liberauit. Et idem dicēdum eſt in vltima queſtione gl.Venio ad quaſdam queſtiones,extra gl.Primo formo vnam queſtionē,quam formant doct.Hic loquitur in eo qui vendidit rem meam ſuo nomine. ¶ Quero quid econuerſo.
9 † Pone quod aliquis ex pecunia mea[d] emit rem ſuo nomine,vtrum
d illam emptionē poſſum habere ratam in ſubſidium,⁊ poſſum rem petere? Iſtam queſtionem tangit gl.ff.de iur.do.l.Proculus.⁊ habes per doct.extra glo. ¶ Quero,dicitur hic quod ſi aliquis vendidit
10 rem alienam ſuo nomine, † quomodo cognoſcam,vtrum vendiderit ſuo nomine,vel alieno? Reſpond.Aut in venditione exprimitur ſuo nomine,aut alieno,⁊ ſtamus certo. Aut nō exprimitur,tunc regulariter eſt dicendū,ꝙ proprio nomine videatur vendere,vt l.ma
11 gis.ff.de ſol.Tamen † intelligo alieno nomine[e] rem venditam ſem
e per,quando quis vendidit eam vt alienā,quia videtur eam alieno nomine vendere.Hic eſt caſus,⁊ §.de neg.geſt.l.ab vno.⁊ fam. l.in familie. Sed ſi eam vendidit vt propriam,procederent que
12 ſupra dicta ſunt. ¶ Quero, † quid in creditore, vtrum re perempta vel preſcripta poſſit in ſubſidiū agere ad pretium? Hoc gl.tangit ff.de diſtrac.pign.l.j.in glo.magna. Dixi tibi hoc anno in l.ſeruus
13 §.ſi vero heredes.j.de in.deli.vbi tex.⁊ gl.tāgit.dic vt ibi. ¶ † Quero,quid de eo,cui debetur res actione perſonali? Dic vt l.venditor
14 ex hereditate.§.j.ff.de heredit.vendita. ¶ † Quero,quid in eo,qui rem poterat auocare a primo poſſeſſore per Publicianam,vtrum re perempta poſſit petere pretium? Dubito,ideo cogitabitis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN